# RUSKI INWALID

N°. 73.

*SOBOTA* 31. *Marca* 1817.

CZYLI

# WIADOMOŚĆI WOJENNE.


*Zawarcie.* Wiadomości kraiowe: O Towarzystwie Bibliynem Grodzieńskiem. Królewstwo Polskie: Rozkaz dzienny do Woyska Polskiego. — Wiadomości zagraniczne: s Krakowa. — Wiadomośći rozmaite.

## WIADOMOSCI KRAJOWE.

*Następuiący artykuł przysłany iest do Redakcyi z Grodna.*

O Towarzystwie Bibliynem Grodzienskiem.

Dnia 12. Marca 1816 roku, iako w dzień wstąpienia na Tron szczęsliwie nam panuiącego Monarchy po skończoném nabożeństwie Cywilny Grodzieński Gubernator, wezwał do siebie wszystkich Członków Towarzystwa Bibliynego, wydziału Grodzieńskiego, tutay przytomnych, w celu Urzędowego otwarcia Komitetu Bibliynego Grodzieńskiego. Jeszcze w miesiącu Listopadzie roku przeszłego Cywilny Grodzieński Gubernator drukiem ogłosił w dziełku pod tytułem: «*o Towarzystwie Bibliynym dla obywateli Gubernii Grodzieńskiey*» cel tego Towarzystwa, iego postępy i prawidła, które zostały w Rossyi przyięte i które *Nayiaśnieyszy Pan*, gorliwy o dobro ludów a mianowicie o rozszerzenie słowa *Bożego*, naypewnieyszey rękoymi, tak szczęścia szczegolnych osob iako i całych narodów, naymiłościwiey zatwierdzić raczył. Zebrani Członkowie wysłuchawszy prawideł stosownych, dla wydziałow Towarzystwa Bibliynego Rossyiskiego, nadesłanych przez JO. Xięcia *Galicyna*, Ministra obrzędow Religiynych i Prezydenta Towarzystwa Bibliynego Rossyiskiego, przystąpili do wyboru z pomiędzy Swego Grona i prawnie wybrali następuiący osoby maiące składać *Komitet Bibliyny Grodzieński.*

*Vice-Prezydenci*: Cywilny Grodzieński Gubernator *Stanisław Ursin Niemcewicz.*

JX. Kanonik i Proboszcz Wołkowyski *Tomasz Sturgulewski.*

*Dyrektorowie*: Marszałek Guberński *Kalixt Mierzejewski.*

Vice-Gubernator *Michał Andrzeykowicz.*

Prezydent 2° Departamentu *Franciszek Muczyński.*

Prezydent Sądów Apellacyinych normalnych *Antoni Sylwestrowicz.*

Kollegski-Sowietnik i Kawaler *Jokób Nieczwołodow.*

Kollegski-Sowietnik *Bernard Michelson.*

*Sekretarze*: Kamer-Junker *Ignacy Emanuel Lachnicki.*

Tytularny-Sowietnik *Michał Wiłanowski.*

*Kassyer*: *Józef Nielubowicz.*

Po skończoney Sessyi Gubernator Cywilny Grodzieński Aktualny Stanu Konsyliarz *Niemcewicz* zaprosił wszystkich przytomnych Członkow Towarzystwa Bibliynego na obiad na którym spełniano zdrowie *Nayiaśnieyszego Pana.*

## Królewstwo Polskie.

*Rozkaz dzienny do woyska Polskiego.*

*W Kwaterze Główney w Warszawie*

*dnia $\frac{15}{27}$. Marca* 1817.

Za Naywyższym Rozkazem.

*Umieszczony zostaie na powrót.*

*w Piechocie.* W pułku 3. liniowym, wykreślony z kontrol Rozkazem Dziennym z dnia 28. Grudnia 1816 (9. Stycznia 1817) Porucznik Fabian Wyżewski.

*Uważany bydź ma.*

*w Piechocie.* Przykommenderowany do pułku 7. liniowego, iako Podporucznik Jan Jazwicki, w stopniu Porucznika; po udowodnieniu tego stopnia.

*Otrzymuią żądane Dymissye.*

*Dla interessów familiynych.*

*w Piechocie.* Z pułku 6. liniowego, Kapitanowie: Ambroży Borakowski, i Nepomucen Mierosławski, oba z pozwoleniem noszenia munduru. — Z pułku 2. Strzelców pieszych, Kapitan Jan Dzierzawski, w stopniu Majora, z pozwoleniem noszenia munduru.

*Dla słabości zdrowia.*

Z pułku 2. Strzelców pieszych, Podporucznik Ignacy Ziebrowski, w stopniu Porucznika, z pozwoleniem noszenia munduru. — Z pułku 1. liniowego, wykreślony z kontrol Rozkazem Dziennym z dnia $\frac{17}{29}$. Sierpnia 1815 roku, Podporucznik Ignacy Biernawski, po usprawiedliwieniu niemożności stawienia się w pułku.

*w Jeździe.* Z pułku 1. Ułanów, Porucznik Hyppolit Kozicki.

*Dla interessów familiynych.*

Z pułku 3. Strzelców konnych, Podporucznik Józef Miłkowski.

*Otrzymuią Dymissye z pensyą.*

*w Piechocie.* Z pułku 5. liniowego, Porucznik Józef Apoznański, i z pułku 8. liniowego, Porucznik Karol Birnbaum, oba w stopniu Kapitanów, z pozwoleniem noszenia munduru. — Z tegoż pułku, Kapitan Józef Korycki, w stopniu Majora, z pozwoleniem noszenia munduru. — Z pułku 2. Strzelców pieszych, Podporucznik Wincenty Drabowicz, z pozwoleniem noszenia munduru.

*Umieszczony zostaie.*

*w Korpusie Weteranów.* Z pułku 2. Strzelców pieszych, Podporucznik Walenty Zaborowski, z przeznaczeniem do kompanii 3ciey.

Naczelny Wódz

(Podpisano) KONSTANTY

W. X. R.

Zgodno z Oryginałem:

*Jenerał, Szef Sztabu Głównego,*

Tolinski.

---

*Z Warszawy, 25. Marca.*

W Imieniu Nayiaśnieyszego

ALEXANDRA I.

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego

etc. etc. etc.

*Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.*

Na przełożenie Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi, postanowiliśmy i stanowiemy:

### Oddział pierwszy.

*O Patentach swobody.*

Artykuł 1. Na fabryki, rękodzielnie lub inne pożyteczne zakłady nie zaprowadzone ieszcze w kraiu albo nie dość upowszechnione, pierwszym, którzy się do ich założenia zgłoszą, wydawane będą *Patenta Swobody.*

Art. 2. Patenta te udzielać ma Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi, bądź z własnego osądzenia, bądź na przedstawienie w Woiewództwach właściwey Kommissyi Woiewódzkiey, w Warszawie Prezydenta Municypalności i Policyi.

Art. 3. Patenta te, służyć tylko będą na mieysce lub okrąg i przeciąg lat, na iakie w miarę ważności założenia zostaną wydane, a do wyyścia tych lat nikt w tém mieyscu takiegoż zakładu przedsiębrać nie może.

Art. 4. Prócz tego przedsiębiercom podobnych założeń, udzielane bydź mogą swobody przez dozwolenie placów, zabudowań pustych i wszelkich ułatwień mieyscowych.

Art. 5. Patenta te, na lat 3, 6 do 9 naydaley za stosowną przez Kommissyią Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi oznaczyć, a Nam do potwierdzenia podać się maiącą opłatą, wydawanemi będą.

### Oddział drugi.

*O Listach przyznania.*

Art. 6. *Listy przyznania (brevets)* na wynalazki nowe lub udoskonalenia udzielać będziemy zgłaszaiącym się za przedstawieniem Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Art. 7. Żądaiący takowego Listu winien zgłosić się w Woiewództwach, do właściwey Kommissyi Woiewódzkiey, w stolicy, do Prezydenta miasta, i tamże:

1mo. Oświadczyć do protokółu, czyli przedmiot przez niego podawany iest wynalazkiem, udoskonaleniem lub tylko wniesieniem z zagranicy?

2do. Złożyć zapieczętowany dla Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi opis dokładny zasad, środków i postępowań, które składaią wynalazek lub udoskonalenie, równie iak plany, przecięcia, rysunki i modele do tego należące.

3tio. Oświadczyć, czy chce, ażeby wspomniony opis w całości lub w części był ogłoszony, albo nie? Jeżeli ma bydź ogłoszony, nikt inny tego co w tym opisie wyszczególnioném zostanie,

przez czas Listem przyznania obięty, pod żadnym pozorem nie będzie mocen naśladować, ani wykonywać. Jeżeli opis nie ma bydź ogłoszonym, zostanie w zachowaniu Rządowém; lecz w takim razie, wolno będzie komu innemu, któryby na tenże sam lub podobny wynalazek natrafił, wziąść w każdym czasie od Rządu List przyznania na uskutecznienie tegoż wynalazku.

Art. 8. Listy te wydawane będą na proste wniesienie, bez dochodzenia poprzedniczego; ani wartości przeto, ani pierwszeństwa, ani dobroci wynalazku nie zaręczaią.

Art. 9. Listy wynalazku na lat 5, 10 do 15 naydaley mogą bydź udzielane.

Art. 10. W przypadku Art. 7. Nro. 3. obiaśnionym nikt inny w przeciągu lat listem wyrażonych wynalazku rzeczonego nigdzie w Królestwie Polskiém wykonywać nie może; a gdyby kto inny wziął w tymże lat przeciągu list udoskonalenia iakiey części tegoż wynalazku, takowy tylko do wyrobienia tego w części udoskonalenia prawa nabywa.

Art. 11. Po wyyściu lat oznaczonych w liście, wynalazek stanie się własnością powszehną.

Art 12. Jeżeli właściciel listu uczyni zlewek prawa swego w części lub całkiem, winien będzie wspólnie z Cessyonaryuszem złożyć w sekretoryacie Kommissyi Woiewódzkiey oświadczenie w tey mierze, wraz z wypisem wierzytelnym aktu zaszłey cessyi.

Art. 13. Właściciel listu, gdyby udoskonalenie iakowe, to iest, nowe srodki wykonawcze w wynalazku swoim zaprowadził, mocen będzie w sposób wyżey opisany udać się do Władzy właściwey, końcem uzyskania na takowe udoskonalenie nowego oddzielnego listu.

Art. 14. List przyznania upada:

1mo. *W drodze Administracyyney*, za uchwałą Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi.

*a)* Skoro wynalazca nie podał opisu prawdziwego i zupełnego środków wykonawczych wynalazku swoiego, albo ieżeli nowych środków używaiąc, takowych opisu nie przydał.

*b)* Gdyby w przeciągu miesięcy sześciu od otrzymania Listu nie uskuteczniał wynalazku swoiego i nie usprawiedliwił się z przyczyny opóźnienia.

2do. *W drodze sądowey*, gdyby własność wynalazku sądownie zaprzeczoną i zaprzeczenie udowodnionem zostało, bądź dawnieyszém używaniém, bądź złożeniem opisów wcześnieyszych drukowanych i ogłoszonych.

Art. 15. Każdy List wynalazku lub udoskonalenia przez nas wydany, obwieszczony i w Dzienniku Praw umieszczony będzie.

Uskutecznienie postanowienia tego Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi, polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 11 miesiąca Marca 1817 r.

(Podpisano) *Zaiączek.*

W Zast. Min. Sp. Wew. i Policyi Radca Stanu (Podp.) *Staszic.*

Rad. Sek. St. Jen. Br. (Podp.) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem:
Radca Sekretarz Stanu Jen. Br.
(Podp.) *Kossecki.*
Za zgodność: Aug. *Karski.*

## WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

*Z Krakowa*, 14. *Marca.*

Na sessyiach Ciała naszego prawodawczego w dniach 7, 8 i 9 czyniono rozmaite wnioski, a z tych nayważnieyszy, tyczący się zniesienia konsumpcyi co do opłat od artykułów pierwszey potrzeby, po żywych sporach przyięty został na sessyi dnia 10, która była ostatnią, i na którey uchwalono ieszcze *Adres podziękowania* do Wysokiey Kommissyi organizacyyney, trzech NN. Sprzymierzonych Dworów, zawieraiący: aby raczyła wesprzeć przychylném zdaniem, niektóre prośby podane przez Zgromadzenie Reprezentantów do NN. Tworców swobód *Krakowa* — tudzież *Adres podziękowania* Senatowi Rządzącemu, za przyłożenie się do prac prawodawczych.

Po obraniu deputacyi do oddania wspomnionych adressów, JW. Marszałek zakończył Seym temi słowy:

« Prześwietne Zgromadzenie Reprezentantów! Skutkiem łaskawego zaufania i obywatelskiey przychylności, wezwany do przewodniczenia obradom Seymowym, gdy w dniu dzisieyszym tak znakomite i poważne kończę urzędowanie, niech mi się godzi zdać krótką sprawę z czasu użytego w teraźnieyszych obradach na dobro współziomków, ile okoliczności dozwoliły. — W wymiarze błogosławieństw sprawiedliwa Opatrzność, zleie niechybnie obfite łask swoich dary na chęci wasze JWW. Reprezentanci do dobra ogółu zmierzaiące, iż w ciągu posiedzeń waszych, iednomyślnie przyjeliście ustawy, wsparcie cierpiącey ludzkości na celu maiące; mówię tu o uchwale daru 6000 złot.

Pol. na zakład Towarzystwa Dobroczynności, i o drugiey, przez którą fundusze szpitalne w ieden połączone zostały; ta to ustawa iakkolwiek na rzut oka nieznakomity zasiłek z siebie okazuiąca, przynosi nie małe ubogim korzyści, zważaiąc, iż oprócz zmnieyszenia potrzeby kilku poiedynczych funduszów Administratorów, dochody z naymu lub sprzedaży gmachów szpitalnych, fundusz tenże znacznie powiększyć będą mogły.

«Przez zaopatrzenie aczkolwiek szczupłego urzędu Wóytów, zapobiegliście JWW. Reprezentanci nie małym wydatkom, które kiedyś ciężarem Skarbu publicznego stać się miały. — Urząd ten Konstytucyyny, nietylko wykonywa rozkazy Rządu, lecz także zastępuie mieysce władzy polityczno-sądowey. Szczupłe to podwyższenie płacy na koszta ichże Kancellaryi, zaradzi nieodzownym przypadkom. Inne uchwały zapadły na Seymie, w miarę czasu, stosunków i sposobności.

«Przez uchylenie podatku konsumpcyynego, stało się zadosyć głosom i życzeniom ludu. Z upadkiem tego poboru, znika powód utyskiwań, a wznosi się nadzieia, iż klassie uboższych nie mała ztąd wyniknie ulga, gdy rzeczy do pierwszey potrzeby życia należące, odtąd opłacie niepodległe, przez słusznie spodziewane znaczne zmnieyszenie ich ceny, łatwieyszemi do nabycia zostaną. Rząd swoiém postępowaniem udowodnia ciągle, iż zamiary iego zawsze zgodne są z gorliwemi usiłowaniami waszemi JWW. Reprezentanci, i że widoki iego nigdy nie były odłącznemi od chęci waszych, gdziekolwiek szczęśliwość obywatelska i mieszkańców kraiu naszego, i niezawodność opatrzenia skarbu, celem ich była. Chlubną iest gorliwość wasza JWW. Reprezentanci, oparta na liberalności, którą nas przez ustawę Konstytucyyną NN. Monarchowie Protektorowie nasi obdarzyli. Z iednomyślności waszey niemała na krainę naszę spływa chwała, iż z powodu nieobiętego ieszcze w rozwinięciu Konstytucyi artykułu iey 13go, wymagaiącego zgodności siedmiu osmych części Reprezentantów w postanowieniu prawa nie dopuściliście smutnego w skutkach swych *liberum veto*: a ztąd położyliście tamę wstrzymywania naylepszych uchwał narodu.

«Wysoka Kommissyia organizacyyna troskliwa o dobro ludu tey krainy, iak szczęścia naszego i pokoleń naszych z oczu nie spuszcza, tak ufać należy, iż na przyszłość odpowiadaiącém potrzebie artykułu tego i innych rozwinięciem, niezachwiancy pomyślności ziemi naszey położyć raczy zasady.

«Porozumienie się Reprezentacyi Narodowey z Rządem przez Kommissyie, zmnieyszyło i usatwiło trudności nieodstępne od obrad Seymowych; skutek okazał, ile takowe porozumiewanie się nieodzownie iest potrzebném, a nadewszystko tam, gdzie szczęście współziomków, od wspólnego zniesienia się zawisło. Mężowie, świetne Kommissyie i Deputacyie składaiący, którzy przez gorliwość poruczone im dzieło z należytą pilnością i zdatnością wykonali, okazali narodowi, iż przez podwoione prace spełnieniu, a tém samém bezskuteczności nie dali mieysca. Tobie zaś, JW. Reprezentancie Sekretarzu Seymowy, szczególnieysza należy wdzięczność narodu, iż w obradach iego znakomite podeymaiąc prace, gorliwości obywatelskiey niezatarte dałeś dowody. Potrzebną iest rzeczą, aby głosowanie sekretne statutem organicznym na zawsze postanowione było; każdy bowiem z głosuiących, nie ulegaiąc żadnemu wpływowi, wolen od narażenia się, ma przez takowe głosowanie zostawioną dowolność, postąpienia sobie tak, iak mu sumnienie wskazuie. Deliberacyia nad proiektami i wnioskami, że iest konieczną, nikt zapewne nie zaprzeczy: a użyteczność iey, nie w iednym iuż okazała się względzie.»

«Wolny od zbytecznego o sobie rozumienia, wyznać powinienem, iż tam, gdzie ani w Konstytucyi, ani w niektórych tylko artykułów iey rozwinięciu, ani nakoniec w ustawie porządkowey od Rządzącego Senatu, nie znalazły się dostateczne wskazowki postępowania, mogłem zbłądzić; lecz błędy te, raczey nieudolności moiey niż sercu raczcie przypisać. Kończąc, proszę was JWW. Reprezentanci, abyście przyiąć raczyli oświadczenie: iż wdzięczność moia za ufność we mnie położoną, nigdy dla was w sercu moiém nie wygaśnie. Ogłaszam Seym za ukończony.»

## ROZMAITE WIADOMOSCI.

— Dzieło Xiędza *Pradt* o obecney rewolucyi Amerykańskiey wyszło niedawno z druku.

— Król Wirtemberski rozdał z zwierzyńca swoiego wiele zwierząt; iako to: Niedzwiedzi, Wilkow, Małp, Wielbładow i. t. p. rozmaitym doktorom medycyny, w celu aby na nich probowano różnych skutków trucizny.

— Lucian Bonaparte, któremu rząd Rzymski za zgodą innych sprzymierzonych mocarstw niepozwolił wyiechać do Ameryki, umieścił niedawno dwie swoie córki w klasztorze S. Katarzyny w Rzymie.